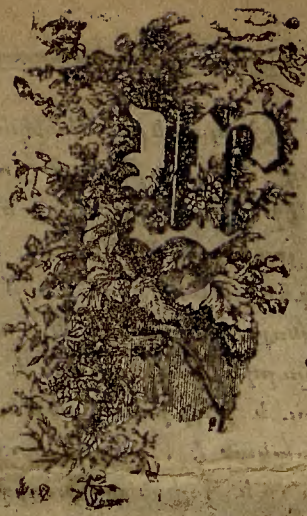

Ա Մ Ո Ւ Ն

ՀԱՆՐԱՅՈՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլը իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Փոքրագրութեան տեղն է 4. Պօլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6 :
Բուքար Երթալիք փոստային ծախքը առնողին վրայ է :

Շրջանին գինը կէս Օսմ. ոսկի
Մէկ թիւը դարձեալ արծաթ
Անգամար նամակ չընդունուիր : — Ծանուցման տողը

Թիւ 936 ԺԴ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԸ

1882

ՇԱԲԱԹ 14 ՕԴՈՅՈՒՆ

ԲՐԱՆԴԱՆԿԱԳԻԹԻՒՆ ՆԻԹՈՅ

Ազգային լուրեր . — Խօսակցութիւն երկու բարեկամաց
մէջ . — Գեղեցիկն Արմենոյշ (սիրովէպ) . — Սիրահարական
նամակ . — Կիլիկեան սուրհանդակ . — Զուարճալիք . — Հա-
տըխտիր բարոյականք . — Առ Կովկասեան նամակագիր :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն, Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Խաղիւղի
Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մատուան մէջ առանձին
պատարագ մատուց սպասաւորութեամբ միայն մէկ
քահանայի և ի ներկայութեան քանի մը հաւատացե-
լոց, որոց ճիշդ թիւը Քրիստոսի Առաքելոց թիւէն
աւելի չէր :

(Մասին)

Ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքէս բացակայ
գտնուող և Հայաստանի այլ և այլ գաւառները այ-
ցելոց Տիարք Արքահամ Ա. յիպոկեան և Վահրամ Մար-
գարեան երէկ Գողղիական շոգենաւով մայրաքաղաքս
հասան ի մեծ ուրախութիւն իրենց ընտանեաց և
բարեկամաց :

Վաղը՝ իւսկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ երկսեռ
վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանգիստը պի-
տիւնէստարուի, ուր հրաւիրեալ են կրթասէր հասա-
րակութիւնն ներկայ դռնուելու :

մաճեան իւր հրատարակած դաւաճական օգտաւէտ
թերթին տպագրական ծանր ծախուց պատճառաւ
պարտուց տակ ինչպիսի, մէկ քանի բարեսէր և մաւ-
րոյ բարեկամ ազգայինք դոյզն ինչ օգնութիւն մը ը-
նելու գովելի նպատակաւ, մէջերնին հանգանակու-
թիւն մը բարեր են ի խրախոյս և ի քաջաբերութիւն
յիշեալ թերթին յառաջադիմութեանն համար :

Դովելով յիշեալ բարեսէր ազգայնոց այս գեղե-
ցիկ ձեռնարկը, ի սրտէ յաջողութիւն կը մաղթեմք :

— 0 —

Գոհութեամբ սրտի լսեցինք մեր աշխու բարե-
կամներէն Մեծ. Յովհաննէս Էփէնտի Մարգարեան
արդարութեան պաշտօնատան ատենի մնայուն Յանձ-
նաժողովոյ մէջ ըստ օրինի իրաւագիտական քննու-
թիւնը տուած և առաջին կարգի վկայականը ստա-
ցած ըլլալով այժմ իւր գործատեղին Ղալաթիա Գիւ-
րէքճիէր փողոց Զիվէր պէյ խան վերի յարկ 17 թիւ
սենեակը հաստատած է :

— 0 —

Ամսոյս 13ին յառաջիկայ կիւրակէ Ս. Աստուա-
ծածնայ Վերափոխման տօնն և միանգամայն եկեղեց-
ւոյս Տեառնագրութեան օրն ըլլալով, Ամեն, Գե-
րերջ. Ստեփաննոս Պետրոս Ժ. Պատրիարք Կաթողի-
կոս ամեն Կիլիկիոյ հանդիսաւոր ձայնաւոր Պատար-
ագ պիտի մատուցանէ ի ժամ երկուք ու կէս :

Մատի պատիւ ունի Հոգաբարձութիւնս խնդ-
րել Ձեր մեծապատուութենէն որ բարեհաճիք ներ-
կայ դռնուելու սոյն եկեղեցական հանգիսին :

Մեծ կղզի 13 օգոստոս 1882

Լոյս հանդիսին խմբադիր Տիար Մինաս Դափա-

ԲՈՍԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄԱՅ ՄԵՋ

Մեր ազգային գործոց այս անիշխանական վիճակն ո՞ւր պիտի վախճանի :

—Ուր վախճանելուն տարակոյտ կայ . ո՞ւր կը վախճանի նաև մը : Երբ նաւապետ չունի , զեկն ու ղեկավար չկան , և այս անդեկ և անդեկավար նաւն ալ քամինն երու և կոհակներու , խուլթերու և անգուռներու սպառնալեաց մատնուած է :

—Բայց արդեօք մեր ազգային կենաց նաւը այս ուն ճակատադրի կամ անիշխանութեան ալեկոծութեանէն վրկելու որոշ և ստոյգ յոյս մի չկայ :

—Եղբայր , մեր այս ազգային աղէկտուր վիճակն բարեխաւելու այնքան յոյս կայ . որքան յոյս կայ հոգեւարք հիւանդի մը առողջանալուն :

—Ըսել է թէ ալ ամենքնիս ալ յոյսերնիս կտրենք և երթանք ողջ ողջ գերեզման մտնենք , չտեսնելու համար գէթ բաց աչօք աղգին ալէտանջ . նաւուն , ազգին հոգեւարք կենաց ջնջումը :

—Այո՛ , բարեկամ , եւ ալ ձեզ նման շատոնց կը մտածեմ և բողբոլին ազգային գործերէ քաշուած եմ յուսահատելով ազգին արդի վիճակին վրայ , որոշ նմանք երբէք զեռ տեսնուած չէ ազգային կենաց մէջ . Սակայն մեռնելու չափ ձեք յուսահատիշ չեմ փափաքիր : Երբ նաւ մը առանց նաւապետի , և բանակ մը առանց հրամանատարի կ'ըլլայ և կ'գործէ հասնելու հաւատքով զէպի առ իւր դէտ ու կէտ եղեալ նստառակն , և գեռ ոչ կընկղմի և ոչ կ'ցրուի , բնական է թէ կայ մի իմաստութեան նշոյլ , կայ մի հօգու կար ու կորով որ գիտեն վարել նաւն ու բանակ : Այսպէս ալ Հայս սոյն անիշխանական վիճակն որքան յուսահատական է , ինչ ինչ երևոյթներ ալ կան որ յուսադրական կ'ընեն միւլնոյն անյոյս վիճակը :

—Ի՞նչպիսի վիճակ կրնայ ըլլալ այդ , որ միւլնոյն ատեն թէ անյոյս լինի և թէ յուսատու :

—Այո՛ , անյոյս է այս վիճակ , որովհետեւ հրաժարեալ է ազգին փրկութեան միակ յոյսն ու սէրը կաղնող ներսէս Պատրիարքը . յուսահատական է մեր վիճակ , զի գաւառները , ուր այսօր կ'լիստան ճիղ-վիթներն ու միսիօնարները , և ամեն կողմ նորանոր գպրոցներ , նորանոր եկեղեցիներ կ'բանան , նորանոր քարոզիչներ կ'խրկեն , գունդագունդ Հայեր հայրերով , մայրերով , տղայներով մէկտեղ նորագանդներու փարախը կ'ըլլան , մենք ոչ առաջնորդ ունինք , ոչ վանահայր ունինք , ոչ բարեկարգ գըպ-րոց , ոչ կանոնաւոր եկեղեցի , ոչ շնորհով քարոզիչ , ոչ շնորհով վարդապետ , որ մեր անտէր անտիրա-

կան ժողովրդին մէջ պոտելով մխիթարէ , քաջալե-րէ զանոնք իրենց այն նիւթական ու բարոյական տառապանաց մէջ , որք արգասիք են տեղական և ժամանակակից յոռի պայմաններուն և քաղաքական այլապի հակադրեցութիւններու . այո՛ , երբ գաւառ-ներն այսպէս անօր , անպաշտպան , անգլուխ , անձ-նիշխան և ժողովուրդն ամեն օր որս և խաղալիկ է օտարաց դաւերու և խարդաւանանքին . հարկաւ այս կէտ յուսահատական է , նա մանաւանդ երբ գաւառները թողունք և Պոլիսն աչքի առջև բերենք , ուր իբրեւ թէ կեդրոնական իշխանութիւն մը կայ , որ կը վարէ Պոլիսն ու գաւառները . սակայն այսօր ինք-զինքն վարելու անկարող , մնացած է և ինքն ջլատեալ , Զի վարչութիւն մը կայ որ եօթն անգամէ պիտի բաղկանայ , այսօր Զ կամ Զ անգամ մնացել է . անոնք ալ իրենց անձն ու տունը վարելու համար տա-կաւին բաւական հմտութիւններու պէտք ունին և ի-րենց անձնական զբաղմանց , իրենց աւուր հացին դիմը ճարելու համար ունեցած կամ վարած գոր-ծերնուն հազիւ բաւելիք ժամանակ ունին , ի՞նչպէս պիտի կարենան վարել ազգային հանրական գործե-րը , Այս պարագայներն յուսահատեցուցիչ են , Բաց կան ալ ազգային ուրիշ իրեր և գործեր որք յուսադ-րական են : Ահա Միացեալ Ընկերութիւնք , որք ջան ի ձեռին լոյս սփռել կ'ընթանան գէպի Հայաստան , և ճիղվիթներուն և միսիօնարներուն բացած և բա-նալիք դպրոցներուն շնորհիւ Հայաստանի մէջ ճիղվի-թութեան , պապականութեան և բողոքականու-թեան յառաջդիմութիւնն արգիլեցին , և ցցուցին թէ Հայք զՀայս լաւ կըլծել գիտեն :

Ահա կրօնական հարց միաբանութիւնը որ կաղ-մուեցաւ պաշտպանելու համար մեր կրօնի թշնամեաց դէմ մեր եկեղեցին և մեր ժողովրդին հաւատքն ու դաւանութիւնը և նոցա խղճին ու համոզման ազա-տութիւնը ընդգէմ նորաղանդից բռնաբարութիւննե-րու :

Ահա Տնտեսական միութիւնը . որոյ շուրջը նո-րէն գումարիլ համախմբուիլ սկսան ազգին առաջին կարգի վաճառականք :

Ահա երէկ կաղմուեցաւ նաեւ խմբագրական մի-ութիւն մ'ալ , նպատակ ունենալով պաշտպանել ազ-գին և ժողովրդեան շահերն ու նկատութեան հա-ւաքական ուժով ամեն օտար սպառնալեաց և ազ-գին թշնամեաց դէմ :

Ահա մանաւոր վարժարաններ որ օտար միջնա-կարգ վարժարանաց հետ կ'մրցին հրապարակաւ և իրենց ձեռքէն դալմիւններն չեն թողուր խլելու :

Այս , բարեկամ , կ'հասկնամ ինչ ըսելիքդ , այդ

յոյսերուդ ալ արժէքը դիտեմ, յուսահատութիւններուդ ալ :

Սակայն խնդիրը լոկ կոկորդիլոսի արցունք թափելով չլմննար, ինչպէս ամեն հիւանդութիւն դեղով կ'ըժկի : Նոյնպէս և ամեն թշուառութիւն իրեն յարմար դարմանովն կ'վերնայ : Խորհելու դարմաններ, որք կարող լինին մեր վիճակին վատթարութիւնը բարելաւել :

Այսօր չնորհակալ լինելով քո դիտողութիւններէդ և խօսակցութենէդ, կ'սպասեմ ձեզ վաղն աւելի մանրամասն դիտողութիւնով ի նկատ առնելու աղբին արդի անխիտանական վիճակն և նորա բարելաութեան դարմաններուն վրայ խորհիլ և պարզել ու հասկնել ժողովրդեան թէ ի՞նչ է, ի՞նչ կրնայ լինիլ և ի՞նչպէս կրնայ լինիլ :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ՍԻՐԱՎԷԳ

ԳԵՂԵՑԻԿՆ ԱՐՄԵՆՈՅՇ

ՎԵՇԱՍԱՆԱՄԵԱՏ ՕՐԻՈՐԻ ՄԸ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ը.

ԳԵՂԵՑԻԿՆ ԱՐՄԵՆՈՅՇ ԹԻՌԱՆ ՍԵՊՈՒՀԻՆ ԳԵՂԵՑԻՆ ՄԷՋ

Աստուած իմ, ի՞նչ տարադէպ արկած, Հոս չգալու համար խուսափիմ իմ ընտանեաց հսկողութենէն առտուն, և դամ բանտարկուիմ երեկոյին, Մայր իմ, ի՞նչ վիճակի մէջ ես արդեօք : Անշուշտ քիչ ատենէն հասկցար ամեն ինչ և իմ այսօրեայ վիճակին վերայ բոլորէաբար առիւր անշուշտ լիուլի տեղեկութիւններ որք հաւատարմաբար քեզ հաղորդելու համար ամեն ջանք ու խնամք ի գործ դրեցան :

Իսկ դու, Գեղամ, ի՞նչ եղար, ո՛ւր մնացիր. կարծես ուրուդ իմ աչաց ի տես՝ քանիցս երեւաց, դեռ նոր կ'զգամ անձին, երբ իմանաս թէ ես հոս եմ ի՞նչ տարօրինակ յուզումներու տակ վրդովին պիտի քո սիրտ : Սակայն ներք, իմ սիրելի Գեղամ, ներք ինձ, երբեմն տեղի տայն իմաստութեան նշան է : Ահա առ սէր քո կուխտեմ չճաչել, մինչև զքէն չլինիմ երազել : Գեղամ, զքեզ ի քո բացակայութեան կ'սիրեմ, ինչպէս ի ներկայութեան, ի զո՛ւր թող Թիւան Սեպուհ մտաբերէ, յուսադրուի թէ Արմենուշի ընդունիլ տալ պիտի կարենայ իւր ձեռք, որ ի՛նչ է իմ հարց ու նախահարց, իմ մարդ ու քերցարեմ :

Դուռն բաղխեցաւ, նաժիշտներէն մին ներմուծաւ մի ճաշ հրաւիրելու համար, այլ Արմենուշի հոգնութիւն կեղծելով մնաց ինքն իրեն հետ : Անցան երկու ժամեր : Մութն երկինքն ու երկիր սկսաւ պատել : Հաստատութեան մէջն ալ սկսան ժպտիլ ու ծաղկիլ աստեղատունք և աստղունք, դնաց բազմիւ Արմենուշի պատուհանին առջև և կ'հայէր ծովուն, որոյ վէտ ի վէտ ալեաց նման կ'ատտանէին և իւր դադափարներ, և որտառագնապ մոտատանջումներ, Ո՛վ ալիք և քամիք, արդեօք այս պահուս կ'լսէ՞ք քան զին առելի թշուառագոյն էակի մի տրտունջներն ու մրմունջներ, զորս կարօտիւ և յուսոյն թեւերով կը յղեմ միշտ առ ձեզ : Ո՛վ Տէր, դու որ կ'ընակիս աստեղաց և ամպոց հայրենիքին մէջ, դու որ կ'լսես ճնճղկին որ միայն է ի տանսս, դու որ զՔո ունկն խոնարհեցնես անանկին և միջատին որ խոտերուն տակ կ'ըզգայ և կ'ճչէ, լսէ և իմ լալահառաջ պաղատանք, տուր ինձ տեսնել զիմ Գեղամ, իմ սրտի հատորն, իմ սիրոյ միակ արժանին : Ո՛հ, ի՞նչ անխոհեմութիւն էր որ այս չարադէպ արկածն զիս այսպէս տարադրեց իմ հայրենի տանէ և մայրենի դրրկէն, Այս պահուս՝ ես Գեղամայ հետ թե թևի տըլաւ կ'ճեմէինք մեր պարտիզին մէջ սուսերաց տակ, մերթ երգելով, մերթ խօսելով, մերթ վիճելով, մերթ զմայլելով բնութեան այն հրաշալի և հիանալի թատեր վրայ, ուր ծաղկէ և նշուլէ դրբով չարագրած է Աստուած մարդկային կենաց երջանկութեան մատեանը :

Գեղամ, ո՛ւր ես, ի՞նչ կրնես արդեօք այս վայրկենիս, կ'մտածե՞ս թէ ի՞նչ կրնէ, թէ ո՛ւր է Արմենուշի : Արմենուշի ինչպէս մի մայր և մի հայր կը ճանչէ, այնպէս ալ մի սիրելի կ'ճանչէ : Գեղամ, բաց ի քէն իմ սիրտ և իմ միտք չունին և չպիտի ունենան իրենց սիրելի զգացմանց ու մոացմանց ուրիշ առարկայ : Արմենուշի, երբ այս սրտառուչ խօսքեր կարտասանէր, արդէն իւր աչքեր արտասուաց ամպերովն պղտորած և սիրտն կարօտակէզ և սիրատու չոր հառաչանքով ուռած՝ չէր այնքան նշմարեր և զգար այն խորհրդաւոր տեսարան, որ ծովուն վրայ յայտ կուգար : Իւր պատուհանին առջև ալիք իրենց ճօճու մ զօրացուցած էին և կ'լսուէին թե՛ ճակաց մոգական ճողփիւններ : Ազօտանշոյլ լապտեր մի առկայծեալ յուսով կ'փայլէր մութին մէջ տատանող կայմին ի ծայր, զոր ի հեռուստ նշմարողն կ'կարծէր դէպի երկիր ինկած և օդին մէջ լողացող պտրակի մի բեկոր :

Արմենուշի խռովեցաւ, երբ աչքերն աւելի սուր կերպով սեւեռեց ծովուն վերայ և անսաւ թէ իրօք

մակոյի մ'է որ կ'յառաջանայ գէպի իւր պատուհան .
Գիշերուան ժամը և հնչեր էր : Ամեն աչք ի խոր քուն
ընկղմած : Եւ կարծես Արմենուշին աչքերն անքուն
էին և անխուփ : Արմենուշին պատուհանը թէև բաց
էր , բայց լոյսն անդ մարած էր : Մակոյիին թեւեւ
ներ ոսկեգոյն կ'փալվիէին և կարծես նաւակն ինքնին
գլխովին իւր առաւօտեան մակուկին նմանութիւնն
ունէր : Արմենուշայ սիրտն թունտ ելաւ , երբ Գե-
ղամայ նման մատաղատի երիտասարդի մի կերպա-
րանքն ալ նշմարեց նորա մէջ .

Արդեօք ո՞վ էր այն յանդուգն նուաճատի որ գի-
շերային այն սոսկալի պահուն հաղարաւոր սպառա-
գէն գիշերապահներէ շրջապատեալ և պաշարեալ ծո-
վալիւղ դղեկին կ'իշխէր մերձեւալ . Արմենուշի նոր
բարեկամ էր թէ նոր թշնամի : Տեսներ ,

(Դալ անգամ)

ԴԵՐԵՆԻԿ

Հետեւեալ սիրահարական նամակը Գառը-գիւղի
Մէօհիւրտարի ճամբուն վրայ գտնուած է , որ ան-
շուշտ Աստուկան դեռակիրթ ասպետի մը անհաւա-
տարիմ գրպանէն ինկած է , կ'հրատարակեմք իբրեւ
հաւելչական հետաքրքրութիւն գրգռող գրեւած մը :

Սիրելիդ իմ Երանեակ

Այս նամակս մելանի տեղ արցունքով եմ գրեր ,
սէրս եմ մէջը ծրարեր . նամակ չէ այլ սիրտս է որ
առ քեզ կ'իշխեմ : Ահ , անուշիկ Երանեակս , երբ
մեր տանը կ'ից էր , ձեր տունը կարծես թէ մեր տու-
ները չէին մինակ որ իրար փակած էին , այլ մեր
սրտերն էին որ իրարու հետ սիրոյ կապերով միացած
էին : Բայց աւագ , այն օրէն որ բաժնուեցաք հե-
ռացաք և ուրիշ թաղ գնացիք , մեր տունը ալ ինձի
համար բանտ մը դարձաւ : Մեր փողոցը մտած ա-
տենս , օտքերս ետ ետ կ'երթան . երբ հոն էիր կար-
ծես մէկ քայլով նաւահանգստէն տուն կ'հասնէի վա-
րդապատէն աւելի հսկայ քայլով մը , իսկ այժմ շո-
գանակէն ելածիս պէս կարծես անծանօթ գորու-
թիւն մը զիս գէպի Մէօհիւրտար կ'քաշէ : Քնանամ
երազս կ'ուզաս , արթննամ միտքս . բայց ինչ ալ կը-
նեմ քովս չես դար : Ամեն երեկոյ Մէօհիւրտարի եր-
կար բարակ ճամբաները կ'չափեմ կ'չափելիեմ ան-
գամ մը երեսդ տեսնելու համար , անգամ մը քայլը
ծիծաղդ ընդունելու համար . բայց ի զմէր . . .

Փողոցդ իրիկուն առտու երթալ գալէն ոտքերս

ու սրտիկս մաշեցաւ : Եւ , երբ պիտի ըլլայ որ ան-
գամ մը իրարու հետ վերջնականապէս միանալով՝ սա
ախ ու վախ քաշելէն ազատէի անգամ մը քեզ տես-
նելու համար գիշերապահի պէս , քնաչըլիկի նման
կոտորանդիմ փողոցէ փողոց , թաղէ թաղ , դըօսա-
վայրէ դըօսավայր :

Ախ , ան օրեր , ան օրեր , որ երբ մեր ծնողք կը
քնանային . մենք իրարու տան պատուհանէ կախած
ինչպէս կ'կախուին ծառի մը երկու ճիւղերէն զոյգ մը
խնձորներ կամ զոյգ մը խուշիկներ , գիշերն ի լոյս
առանց կշտանալու իրարու հետ կ'փսփսայինք . ախ ,
անցան այն օրեր , երանեակս , անցան . բայց այդ օ-
րեր քանի անցան և հինցան , այնքան սաստկացաւ
իմ սէր և բորբոքեցաւ իմ սրտի կրակ :

Ախ , սիրելէն աւելի անոյշ և անկէ աւելի լեղի
բան չկայ եղեր : Երբ ձեռքերդ ձեռքերուս մէջ և
ձեկերդ ձեկերուս քով կ'հանգչէին , թագաւոր ըլ-
լալու չափ մեծ կ'զգայի զիս . աւագ որ հիմակ իմ
վանդակէս թռած թռչունի նման հեռի ես . սիրտս
ալ դարտակ վանդակ մ'է : Սոխակի պէս անոյշ էր
ձայնդ . երբ կ'խօսէիր , ինձի անանկ կուգար թէ քե-
նարի պէս կերդէին շրթուերդ :

Գիժա՛ երիտասարդի մը որ կ'պաշտէ դքեդ : Քու
սիրոյ խորանին վրայ զոհ մ'է : Երանեակ , իմ աղո-
րիկ սիրունիկ Երանեակ , Պօլսոյ և աշխարհի աշուղ-
ներուն մէջ չկայ մէկը քեզ նման որ կարենամ սիրել
աշխարհքի գանձերը մոռցած քեզ կ'մտածեմ :

Ինձ համար ամենէն նուիրական կրօնքս թողած
քու կրօնդ և դքեդ միայն կ'պաշտեմ : Հայրս ու
մայրս և ամբողջ գերդաստանս մոռցած , միշտ դքեդ
կ'մտածեմ և ամեն ժամ առ քեզ ուղղեալ բանաս-
տեղծութիւններ յօրինելով՝ դքեդ և քու սէրդ միայն
կերգեմ . մեր հակառակորդք ինչ որ կուզեն թող ը-
սեն , արդէն երկինք զմեզ միատեղ ապրելու համար
ստեղծած է :

Օն ուրեմն , վերջին քաջութիւն մ'ալ . ա՛ռ ,
կարդա՛ և պատասխանը ձեր խոհարարին յանձնէ :

Քոյդ

ԹԵՆԹԵՆ

ԿԻԼԻԿԻՆՆ ՅԱՐԶԱՆԴԱԿ

. . . Խմբագիր

1. — Կիլիկիոյ Վեհ. Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսն վե-
րագործաւ իւր պաշտօնատեղին , բայց թէ ինչպէս
այդ մեզ ա՛ռ ծանօթ է , սակայն արդէն Կիլիկիցի

դասն անախնթարթ կոպասէր, որպէս զի բնդ հուպ բարւոքի իւր վիճակն, նորին վերհաժառութիւնն Ատանա հասնելուն անմիջապէս հեռագրած էր ինչպէս շատ տեղեր նոյնպէս կիւրին թէ պատրաստ է ազգին դործերը սեփական և պէտք է դիմեն առ ինքն, կը խեմը թէ այս օրեր Մարաշ եկած է:

2.—Մեր անցեալ յօդուածէն միոյն մէջ Տօգ. Յովհանն էֆ, Շիրինեանի Եօղկաթ երթալն գրեցինք, այս՝ բարեբաղդ էր Յիւրինցին եթէ այն մնար Կիւրին, սակայն ինչ և իցէ գնաց սա բայց եկու տեա որ խենթ չմնաց թափեցաւ Կիւրին, որն իտալացի է, որն Սերաստացի որն Կեսարացի, որն Եւրոպացի եօ ինչ գիտնամ որն համբեմ, ոմանք բժիշկ, ոմանք վիրաբոյժ, և ոմանք ստամարոյժ, ինչ ընէ Կիւրինցին այսչափ անփորձ խենթերն, յիրաւի եթէ այսպէս այցելու բժիշկ անուն խենթերն շատնան մտադիր են Կիւրինցիք բոլորովին չհիւանդանալ:

Ասոնցմէ ոմանք գլուխնին շաբաա ձեռքերնին պատածն և աչքերնին ակնոց դրած կը պատին և հասարակ տենդ մը բժշկելու անկարող են:

Յիրաւի Կիւրին ունի բժիշկ մը որ 25—30 տարի է աստ եկած ըլլալով՝ բաւական փորձառու եղած է կլիմային, սա լաւ բնաւորութեան տէր ազնիւ անձ մ'է և Տիրիկցի Տօգ. Գրիգոր էֆէնտի Խանթիմուրեանն է որ բժշկութենէ աւելի կիրթ է վիրաբուժութեան և մանաւանդ գայեակութեան մէջ, կըսուի թէ 90է աւելի երախաներ ողջ հանած է, որոցմէ թէ ծնողք թէ դաւակ շատ քիչեր մեռած են, նոյնպէս չորս հատ կտրտած հանած է որոց երեքին մայրը ողջ է, այսպէս նաև վարժ է քար հանելու գործին մէջ որ 10—15 էն աւելի հանած իսկ 3-է ը միան մեռած է, արդարեւ շնորհակալութեան արժանի է Տօգ. Գրիգոր շատ գործերու մէջ, զի կը բաւականանայ համեստ գումարներով, ինքն թէպէտ հարուստ չէ՝ բայց աղքատաց ըստ հարկին դոնմական օգնութիւններ անդամ չինայեր, Տօգ. Գրիգոր կարծեօք 55 տարեկան է, պարզասէր, զթոտ և միանդամայն պարզասէր, Մենք իւր ըրած ազգասիրական և բարեգործական ձեռնարկներուն համար պարտաւորութիւն կղգամք հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել առ Տօգ. Գրիգորն:

3.—Խեղճ հասարակութիւնը օրապահիկի կարօտ է այժմ, զի չկայ քաղաքի մէջ գործ, կարօտեց օժանդակ մասնաժողովը գանձեց 120 լիւրայէն աւելի և 50 լիւրայի մօտ ալ ստացաւ, քաղաքիս վահանեան ընկերութիւնէն և այս 170 լիւրայի մօտ դումարով գնեց ցօրեան և բաշխեց 800 աղքատ անհասկց բարեկենդանի միջոցաւ և ահա անկէ ի վեր ան-

ցան քանի ամիսներ որ ալ գործ և օգնութիւն չը գտաւ աղքատն, Մուրացիկներու թիւը օր ըստ օրէ կը շատնայ, սրիկայք և աւագակէ տիւ և դիշեր կը դործեն համարձակ առանց որոշելու կարողն ու կարօտն, այս մէկ երկու շաբթուան մէջ պատահեցան 8—10 դողութիւններ, քաղաքէն դուրս 2 ժամ գիւղ մի անջնաս երթալը անհնար եղած է:

ՄԻՆԻՄԱՏ

16 Յուլիս 1882 Կիւրին

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Սարըեարի Եէնի-մահալլէի մէջ:

—Ուստա Բանայօթ, տիւն ագչամբի բատըր-տընըզ նէ խտի:

—Հիճ թիբօտայ:

—Նա՛սիլ թիբօտայ, սէսինիդ տիւնեայը թութ մուշ ըտը:

—Մանիմ, հէքսինիդէտէ պիրէր պիրէր մէրա՛մ մը աղնատածաիմ, նէ օլածագ, պիր սաբկալի Ֆըրէնք վար տիր իբի աքօամտա պիր Թարապետան սանտալ ըլլա պուրատա կէշիպ ձարտաին իւթիւնէ ձիգըյօր, պիւթիւն պիղիմ պիրադտիղիմիդ աղլարի դարմա դարիս եաբայօր, ծնի իձին պիղտէ պիր բարձա գավկա եաբաիք:

—Էյ պու Ֆրէնկին կիճէ վագթի իշի՛ նէ, ոտքին խըրսըզ մըրսըզ պիր շեյ օլմասըն:

—Պրէ նասիլ խըրսիդ, բէք պէօլիք գէնկին պիր աստամ, չօգ դարիֆ . . .

—Էօլլէ իսէ հէքիմ օլմալը:

—Գապիլ տիր, ֆադաթ հէքիմ օլուրսա էօյլէ կիթտիղի եէրտէ սահաթլարճազ դալի՛ր մի:

—Նա նէ՛ տիր:

—Բի՛մ պիլիլ, կիճէ գուսուճա պէնգէր պիր Ֆրէնք, ծնլարին պիր սարու պուլուկլու պիր աստամիսի վար թախտալարին պուրնունտա պէքլէյօր թութսին տէյի, պիր թիւրլի թութամայօր . . .

Պարկեշտ և պատուաւոր անձ մը Պատրիարքարանի բարոսպաններէն միոյն կը հարցնէ:

—Եղբայր, աղէկ միտքս եկաւ, եկո քեզիւ բան մը պիտի հարցնեմ:

—Ըսէ տեսնեմ:

—Դուք ինչո՞ւ Պատրիարքարանի պաշտօնական ծանուցումները առաջ Թէրճիմանը Էֆքերարին կը տանիք կոր ու վերջը միւս լրագրապետներուն:

—Ի՞նչ ընենք էֆէնտիմ, ամսական առած չունինք, տեղաց մը պարզե առած չունինք, կէսէ նէ իսէ, չիտակը ըսելով՝ Ալլահ բաղը օլսուն ան Թէր-էիմանին, արատա մէյմը ծանուցում մը տարած տեղնիս կը հանէ հիշ տէյիլ իսէ չէյրէք մը պախչի տալով, յոգնութիւննիս կառնենք կոր:

—Էյ միւսներն ալ չե՞ն իտար:

—Սուս Աստուածդ կը սիրեսնէ, բերանս բանալ միտար. անոնք մէնէ քաշելը կը նային, քանի ծանուցում տանիմնէ՝ իրենք ինծի իգրամ ընելու տեղ, ինծի սիկարացու մը թիւթիւն ունիս ըսելով, թիւթիւնիս բաքէթը կը պարպեն...

* *

Հօճա Տիգրան սա աւանակդ ինծի կը ծախե՞ս:

—Ինչո՞ւ չէ:

—Քանի՞ զուրուշ կուզես:

—Տասնը հինգ ոսկի:

—Ե ուհա՞:

—Ի՞նչ, շատ ուզեցի:

—Նէ միւստիպէթ, քիչ ուզեցիր պիլէ. մարդ Աստուծոյ, աս ըրահական ձի ըլլայ նէ տասնը հինգ ոսկի մարդ ուզելու կամչնայ:

—Հախ ունիս ամա, աս արալըն ձին հիշ իխթադար չունի, աւանակները շատ իխթադարը են:

—Ինչո՞ւ ասանկ:

—Ինկիլիդները աւանակներուն շաա իխթադար կընեն կոր անոր համար:

ՀԱՏԲԵՏԻՐ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԻ

—Այն որ իւր գործին մէջ կը ծուլանայ, եղբայր է անոր որ իւր ունեցածը կը մոխէ:

—Աղքատութիւնը իբր ուղեւոր մը կը յարձակի ծային վրայ եւ ուղի իւր շինեալ մարդ, բայց փութաջանին ձեռքերը կը հարստանան:

—Գինեմուք եւ որկրամուք պիտի աղքատանան եւ անոնք որ շաա կը քնանան, անոնք սլառառած գղետաներ պիտի հագնին:

—Իւր աշխատութեան մէջ ճարպիկ մարդ մը տեսա՞ր, ճա թաղաւորաց ծառայութեան մէջ պիտի ըլլայ:

Սօղոմոն

—Անոնք պէտք է ամենան որք բնաւ արհեստ կամ քրտաբանք մը չունին եւ ոչ թէ անոնք որք ունին:

Յիւլէր

—Խնամով պահէ փոքրիկ դրամները, մեծերը ինքզինքնին կը պահեն:

—Լաւ է ազանց ընթրիքի պառկելը քան պարտապան արթննալ:

—Աշալըջութիւնը երջանկութեան մայրն է:

—Ձիք շահ առանց յօքնութեան:

—Ձիք քաղցրութիւն առանց աշխատութեան:

—Աշխատէ եւ պիտի ստանաս:

—Աշխարհ անորն է որ համբերութիւն եւ աշխատասիրութիւն ունի:

—Մարդս իւր սիրածին փոխութիւնը չի տեսներ, ինչ պէս չսիրածին ալ առաքինութիւնը:

—Կոյրէ մը տարբերութիւն չունի այն մարդը որ իր սրբալը չը տեսներ:

—Մարդ մը կոյրերու աշխարհին մէջ ապրելու համար պէտք է որ ինքն ալ կոյր ըլլայ:

ԱՌ ԿՈՎԿԱՍՏԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱԳԻՐ

(Ի Թէրճիմանը—Էֆըեթըր)

Տիար Տիխիսեցի

Կարդացինք ձեր նամակներ, որոց ընթերցումն աւելի հետաքրքիր ընելու համար Կովկասեան կանուանէք, որք եթէ «Արարատեան» տիտղոսութիւն, եւ առաւել մեր ընթերցման ճաշակը կ'զրգոյնէն եւ պատշաճագոյն յորջորջում մի կուենային. իրաւ մոռցանք թէ ինչ սիրական եւ լուսաւոր յիշատակ ունի Կովկասեան նամակագիրը մեր Տիխիսեցոյն համար, որ երբեքն Հայերն Աքիւլէս եւ Ռուսերը Թէսիսէս հռչակեց. սակայն Տիխիսեցի լինելով կ'զարմացնէր զմեզ երբ Պօլսոյ կեդրոնական վիճակին վրայ ալիքան եփուէ, ալիքան հմուտ բաղդատութիւններ կընէք եւ կը գրէք ձիւղ անոր նման որ կարծես ցարդ իւր բոլոր կեանքը Պօլսոյ գործօն կեդրոնին եւ նորա կուսակցութեան շրջանակաց մէջ անցուցած է. ինչ եւ է. կուզէք Տիխիսեցի եղիք, կուզէք Երեւանցի, կուզէք Կովկասէն գրեցէք, կուզէք Մասիսի ստորոտէն, բաւական է որ յայտնած էք դադարներ, հրապարակած էք համոզումներ, որք ձիւղ այն տունկերուն նման քանի կ'լիմայ փոխեն. այնքան գոյն եւ ճաշակ կ'փոխեն. քրտինք ու մեղան կ'թափէք համոզութեան ու եւրոս համար թէ մեր աղոյն աւելի ամբար յից օրով աղղային երջանիկ վիճակ ունեցած է քան հիմակ, այսինքն քան արդի սահմանադրականութեան օրով. Ընել կուզէք ամիրայներ աւելի լաւ կառավարեցին, անտեսեցին, կրթեցին, պաշտպանեցին, պաշտպանեցին աղղը, քան որչափ չեն կրկար մեր այս առաւ աղղային Երեսփոխանք, աղղային Իտրիդականք եւ Մեծ ու Ասեմ էֆէնտիներն ու պէյեր:

Մեր Կովկասացի նամակագիրն ամիրայաթիբունը լրարգմանելի է անշուշտ միապետականամիրութիւն . անա ըստ մի՝ որ երկարութեան չափ երկար՝ զգուսնաց տիրա- խորութիւնը յիշատակ մ'է : Սակայն Կովկասի մէջ ապրիլ ըը- նապէս հրապետութեան պաշտպան լինիլ է . նամանաւանդ երբ մարդ կ'դրէ մի վեհարանի մէջ , յորում Աստուածպե- տական օրինաց դողունքն ու անեղունք չըջապատեալ հանրա- կան օգտին ծառայող ճշմարտութեանց եւ համոզմանց թեկն անելէ աւելի , պարտաւորեալ կամ հարկադրեալ է Տիրող վեհապետին աշխարհամիրութիւնն ջատագովել , բաւական է թէ առժամանակեայ դիւրակեցութեան հաճոյք մը ապա- հովեալ լինի . այսպէս շատեր՝ գիտնալով հանդերձ թէ մի սկզբունք վիսասակար է հանրական շահու տեսակէտով , սա- կայն զայն պաշտպանելը հանրութեան գլուխն եղող պետե- րու օգտակար եւ իրենք ալ այդ պետերուն օրումն մարդն լինելով , օրական կարծիքով մ'ալ , ինչպէս է մեր « ալա Տփլիսեցի » Կովկասեան նամակագիրն , կ'սիրեն նոցա ա- ոօրեայ օգտին թմբուկը զարնել , եւ իրենք եւս իրենց այս ակամայ թմբկահարութեան չիկնելով՝ աստեղատուններու ե- տին կ'սպառնալին : Մեր Տփլիսեցին լաւ համոզուելու է , ամիրայութիւնն ամիրայից օճախին հետ մարած է :

Սակայն գիտնալու է մեր Կովկասացին թէ՛ ամիրայից օրով օրօրեաւ պետի մը քմահաճոյից համար՝ Սահմանադրու- թիւնն եւ նորա վերանորոգութեան բարեկամ հեղինակներն քարոսելը լուսոյ դէմ կաղնուած ջղջիկներու բանակ մը կաղմել է , կամ Վանտալներու , Տեւտոններու օրերն աւելի բարեբաստիկ հռչակել է այն օրեր , յսրում թէեւ ըստաքա- կրթեալ՝ սակայն այնպէս տեղ տեղ Վանտալներէն աւելի վայրագութիւնը ի գործ կ'դրուին :

Տիրա Տփլիսեցին գիտնալու է թէ՛ ինչպէս գիտենք թէ մենք աւելի դիտէ , սակայն Պօլսոյ կեդրոնէն սիրտը անրած մէկու մը ծանրացասումովը լի մտածող մը պէս , թող չընէ ումանց պէս թէ ամիրայներն բացարձակ առող կայ : Այո՛ , ազգին այն վիճակին մէջ գտնուող ամիրայներ իրենց կըր- թութեան , իրենց ազգասիրութեան շափովը եւ աւելի կրօ- նական երկիւղածութեան չափովն ազգին եւ ազգայնոց բա- րիքներ ըրած են , հանդերձ այն չարիքներով՝ որ դարձեալ իրենց ատենի տիրող պայմանաց եւ վարող վարչական կամ պետական զեղծ դրութեան բնական արբիւնքն ու հետե- ւանքն են : Ամիրայից բարիքն ալ չարիքն ալ հաւասար նշա- նակութիւն ունին , զի ամիրայը աւելի բնազդմամբ կ'գոր- ծէին քան գիտակցութեամբ , տգէտ էին , եւ տգէտը՝ կոյ- բեր են կամ ճակատագրային հաւատացեալներ որոց գործերն գիպուածի կամ բազդի գործ կ'համարուին քան իմաստասի- րական խորհրդոյ մի արդիւնք :

Եթէ մեր Տփլիսեցեւոյն պաշտած սիրական ամիրայներն կարծուածին չափ իմաստուն լինէին , ատենօք իրենք էին Տերութեան եւ Թուրքիոյ ոտաքի—պանդէսները եւ չէին լանձներ կամ յանձնել տալ Եւրոպացեւոց . մարդ մը որ իւր գրպանն եւ անձնական գործոց պիւտճէն չէին եւ դործադ- րել կամ հաւասարակշռութեան մէջ պահել չ'գիտէր , ի՞նչ- պէս կրնայ ազգի մը ճակատագիրը կամ բաղդը վարել : Տփլիսեցին որքան հեռի է Պօլիսէն , նոյնքան եւ հեռի է իւր ամիրայաթիբունը ազգային գործոց վիճակը բարե- լաւելու . ամիրայից իշխանութիւնը ջատագովողներն մեղ ա-

տելի են չէ թէ անոր համար որ մենք ըսել կուգենք թէ ա- միրայներն գէշ մարդեր էին , այլ անոր համար որ միապե- տական սկզբունքները պաշտպանել է եւ Սահմանադրու- թիւնը ժողովրդին անելի ընելու փորձ մ'է :

Շատեր մեր Տփլիսեցի նամակագիրն պէս կ'ջանան կամ կոխորժին մտածել . ւ փաստաբանել իսկ թէ 20 տարիներէ- ի վեր Սահմանադրութիւն մ'ունեցանք . ի՞նչ բարիք ըրաւ ազգին :

Պարոններ , դուք որ մեթին մէջէն արեւուն կ'հայն- յէք , ըսէք մեզ թէ եթէ 20 տարիէ ի վեր Սահմանադրու- թիւնն չունենայինք , ի՞նչ չարիքներ չ'պիտի ունենայինք այն միապետներէն , որոնք իրենց անձը եւ շատ շատ իրենց ազ- գականը մտածելէն անդին ուրիշ բան չէին գիտեր : Ինչե՞ր չ'պիտի ընէին այն միապետներ որք իրենց քէֆէն ու խաթ- րէն անդին , անկէ վեր ու վար բան չէին ճանչեր . Սահմա- նադրութիւնը ազգային յաղթանակ մ'է , դոր տարած են նորա կորովամիտ հեղինակները . եթէ այդ յաղթանակին պտուղները դեռ վայելել չկրցինք լիովին , չէ թէ անոր հա- մար որ նա անպտուղ է , այլ անոր համար զայն պտղադոր- ծելու չափ չկրցինք մշակել :

Այսօր Ֆոանսան օրինակ է . հին կառավարութեան գը- րութիւնը տապալուելէն ի վեր նոր կառավարութեան դրու- թիւնն այդքան հասաւորուն արմատ ձգած տեսնուելուն հա- կառակ , տակաւին բարձրաստիճան եւ հանճարաւոր արտի- ջողներ կան թէ միապետութիւնն աւելի օգտակար էր Ֆը- ոանսայի բարւոյն համար քան հասարակապետութիւնը : Երբ Ֆոանսայի պէս երկրի մէջ 12 տարեկան զինուորական , քա- դաքադիտական հզօր սահմանադրութիւն մը՝ մէկուկէս մի- լիոն զօրքերէ՝ բաղկացեալ բանակի մը , անթիւ թնդանթի- ներու , սուլիներու ուժովը միլիոնաւոր ժողովրդոց հնարի- մաց , հանճարեղ խորհուրդներուն շնորհիւ տակաւին սպառ- ուած արդիւնքը չարտադրէր , ի՞նչպէս կրնանք մենք տրը- տնջալ թէ մեր Սահմանադրութիւն անպտուղ մնաց 20 տա- րիներէ ի վեր , Սահմանադրութիւն մը՝ որոյ գործադրողը չէ- թէ Ֆոանսայի պէս աշխարհի առաջին կարգի զինուորական , քաղաքական ազգն է , այլ մի քանի վարդապետներէ , վար- ժապետներէ , դեռ երեկուան մէկ քանի վաճառականներէն , նահապետական արհեստաւորներէ բաղկացեալ Հայոց ազգը :

Այո՛ , մեր Սահմանադրութիւնը անգործադրելի մնա- լուն պատճառներէն մին ալ մեր Տփլիսեցիին նման նամա- կագիրներն են , որք որ թէքքէին չօրպան ֆոտէ , այն թէք- քէին « Դանը » կ'կանչէ , եւ այսպէս հակասահմանադրական եւ ամիրայական ժամանակաց պայաթ ու պարթի սկզբանց պղտոր ջուրն ըմպող պետեր կ'ներշնջեն մեր արդի իրիտա- սարդութեանը , որ իրենց գրչին կորովը գործածեն յո՛ւնը պատտ Սահմանադրութեան . զի Սահմանադրութիւնը արդ միապետաց բացարձակ անպատասխանատւութիւնը եւ անոր չարիքները անաշու կը գառապարտէ , ըլլայ դործողն կա- թողիկոս , ըլլայ Պատրիարք , ըլլայ Եփէնտի , ըլլայ պէյ , ըլ- լայ փաշա , ըլլայ բօշա :

(Գիշ մ'ալ գալ անգամ)

Կ. Պօլիս

ԱՐԱՄ

Ա Ձ Գ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

Այս կրթարանն ալ հաստատեալ է 1876 յուլիս 1ին եւ իբրեւ երկրորդական (սընքօնաէն) վարժարան վաւերացեալ է Հասարակաց Կրթութեան նախարարութենէն :

Երկրորդական վարժարանի մէջ աւանդելի բոլոր ուսմանք, եւ բաց ի Հայ Թուրք, եւ Ֆրանս, լեզուաց, նաեւ Անգլ, եւ Յունարէն լեզուք կաւանդին աստ. — վերջինն աւանդին պայմանաւ :

Կրթարանն յառուկ բժիշկ մ'ունի, որ նաեւ առողջաբանական դասեր կը խօսի կիւրակէ օրերն :

Կրթարանին է չըջանը պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստոս 25 չորեքշաբթի օրն եւ դասախօսութիւնք յաջորդ երկուշաբթի :

Բոլոր աշակերտք պարտին սեպա. 1էն տուջ դառնալ ի կրթարան :

Նոր աշակերտք կընդունուին նոյն թուականէն :

Օգոստոս 23էն սկսեալ ամեն օր, մինչեւ կէս օր, Տընօրէնն պատրաստ է ընդունիլ ծնողաց եւ այլոց այցելութիւնն :

5 Օգոստոս 1882

Հիմնադիր—Տնօրէն

յօրթաքէօյ

Յ. ԳՈՒՈԳԷՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թ. ԹԵՐԱՅԵԱՆ

ԲԵՐԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՐԱՐ ԼԵՋՈՒԻ

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութք, իգին 6 ղուրուշ :

Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Կէօչէ օղլու խան թիւ 13 :

— օ —

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒԻ

ԱՆԻ ՈՃՈՎ

Երկանիւրեաց Թովմաս Թէրզեան

Ազգային բաղմարդիւն գրագէտ եւ կայսերական վարժարանին դասատու Թ. Թէրզեան էֆէնտի այս անգամ իւր Յնի ոճով Գերականութեան Բ. մասը իւրոյս ընծայած է Վեներաբլի Միթրեան հարց մաքուր տպագրութեամբ :

Անի ոճն իբրեւ կատարեալ եւ դիւրութեայ մէթօտ, ամեն Գաղղիագէտ ազգայիններէ ընդունուած ըլլալով, մեր կօղմանէ գովաստ շալլել աւելորդ կը համարիմք, եւ կը հրաւիրեմք զմեծայարդ սուղցիս եւ գիւրիաքօս օր փութան օոյն Բ. մասէն ալ լաւ օգուտներ քաղել :

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, զին 6 դահէան : Կեդրոնատեղին է Միթրեան Հարց գրատունը ի Բէրլէնի քաղաք, Ֆէրոս խան :

— օ —

ՄԱՆՐ ՈՒՄՄՈՒՆՔ

ԲՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏԱՅ

Եւ Սրբազան պատմութեան Աւետարանի

Մարկոսեան Գրիգոր էֆէնտի օոյն աշխատասի-

րութիւնն որ մեծ ընդունելութիւն գտած է ազգային վարժարանայ մէջ, Միացեալ Ընկերութեանց նուիրած լինելով հեղինակն, այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ պատկերներով դարդարուած ի իւր ընծայուած է եւ կը վաճառուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով ի Գին 60 բարայի :

ԲՈԼ ՏԸ ԳՕԴ

Կ Ի Ի Ս Թ Ա Վ

Յոյն դուարժալի վիպասանութիւնը որ Բօլ տը Գօղի նշանաւոր գործքերէն մին է, հեղգհեաէ թերթ առ թերթ պիտի հրատարակուի : Մէն մի թերթին զինն է ԸՕ փաթալ, Կեդրոնատեղին է Յ. Զինճիրճեան գրատունը Մանուկ փալ շա փօղոց թիւ 239 :

— օ —

Գ. Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ՀՕՄԱՌՈՑ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆՈՑ

Սոյն համառօտ բնագիտութիւնը կը հոտատարակուի ամօք ար տեար, իւրաքանչիւրն 80 երեսէ բաղկացեալ եւ բաղմաթիւ պատկերօք դարդարեալ :

Գին իւրաքանչիւր թերթի — դահէական 5 :

Կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով. Կեդրոնատեղին է Միացեալ Ընկ. գրատունեակն. Ղալաթիա Կէօչէ օղլու խան թիւ 13, 15 :

— օ —

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

Հեղինակին մեծ մասամբ անտիպ քերթուածներու մի հաւաքածոյն է Արամեան տպարանէն ութածալ հինգ թերթերով մաքուր տպագրութեամբ իւրոյս ընծայուած եւ նուիրուած առ Հայ ուսանողութիւն :

Ամեն կարգի ազգայնոց ընթերցանութեան արժանի սոյն գրքոյն խիստ յարմար է նաեւ մրցանակաքաշխօսութեանց պարգեւներու համար :

Գինն է հինգ ղուրուշ :

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով. Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունը :

Գպրոցաց համար գեղջ կը լինի :

— օ —

ԱՌԱԿԻ ՖԵՆԵԼՈՆԻ

Թարգմանեաց ի Գաղղիականէ

ԱԶԱՋԱՌԻԿ ԹԱԴԷՈՍ ԿԵՉԻՒՐԵԱՆ ՍԵՐԱՍԱՏԱՅ

Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, ասեմի Գօղոս աղայի խանութք, Ղալաթիայ եկեղեցւոյն ք. Կիլայը, եւ ի Բերու Վէրտի Թաւրոնին դէմ ծխավաճառ Գառնիկ էֆ. Կիւլեբանի թիւ 183 խանութն եւ Թիւնէլի պողոտային վրայ ծխավաճառ Պ. Ոսկանի թիւ 503 խանութն, ի Գին 10 քր :

Նաւ առնուլ ուղղը կը հրաւիրուին Ղալաթիոյ Վ. Լ. Դ. Դ. Դ. Դ. եկեղեցւոյն բանկայը, ուր կը գտնուի Թաւրոնին

ԻՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՈՐԷՆ

ԳԷՈՐԳ Ե ԱՅՎԱԶԱՆ